1916 FAROQHI, Suraiya. An Ulama grandee and his household (upon the occasion of new book concerning the 'Edirne Vak'asi). *Osmanlı Araştırmaları. Journal of Ottoman Studies*, 9 (1989) pp.199-208 (Abou-el-Haj, Rifat: *The 1703 rebellion and the structure of Ottoman politics*, Leiden 1984.)

- ULEMA
- EDİRNE VAKASI

16 ARALIK 19

514 FAROGHI, Suraiya, 'An Ulama Grandee and His Household' (Upon the Occasion of a New Book Concerning the Edirne Vak'asi) (18th Century Turkey). *Journal of Ottoman Studies* (Istanbul, Turkey), Vol.9, 1989, pp.199–208

Edirne Vak'ası

Osmanlı Araştırmaları, c. 9, 1989 İstanbul
Makale 199-208 sayfaları arasındadır.

Deniz Kılıç
Kütüphanesi İstanbul Üniversitesi

25 [illegible] 1992

Feyzullah Efendi

AN ULAMA GRANDEE AND HIS HOUSEHOLD

(Upon the occasion of new book concerning the 'Edirne Vak'ası) *

05/270

Suraiya FAROQHI

Rifaat Abou-El-Haj's book on the rebellion of 1703, which cost Sultan Mustafa II his throne and led to his replacement by Ahmed III, is intended as a study of Ottoman politics in general. However, as the author rightly points out, the mechanisms of day-to-day Ottoman politics are usually very poorly documented. Thus it is only from what happened in periods of crisis that we can deduce who in the Ottoman ruling group was able to get what done by whom. The subtitle *The Structure of Ottoman Politics* points to this underlying reality.

The Rebellion of 1703 is built upon the premise that the crucial unit in seventeenth to nineteenth century Ottoman politics, and more particularly during the years which immediately preceded and followed the 1703 crisis, was the vizier and pasha household. An official high in the Ottoman administration was expected to train young men for office, who might be his former slaves, but also young relatives and others who relied upon his protection. It was of considerable importance to the patron that upon their entry into the state bureaucracy, these men be placed in strategic positions, for in a political system in which viziers and other highly placed personages

* Rifaat Abou-El-Haj *The 1703 Rebellion and the Structure of Ottoman Politics* Uitgaven van het Nederlands Historisch-Archeologish Instituut te Istanbul, LII (Leiden, 1984).

03 MART 1993

nın isteği ile Soğucuk kalesinde yapılan işlerin mahiyet ve ahvalini tesbit, tâyin ve kontrol maksadiyle oraya bir mübaşirin gönderilmesine zaruret hâsıl olmuş, hatta ertesi yılın ortalarına doğru bâzı keşif ve muayene işlerini tedvir mülâhazasiyle hassa mimarlarından Hacı Mehmed Emin Halife'nin îzamı icab etmişti [234]. Kale muhafızı Ali Paşa ile Mehmed Giray'a ve hassa mimarı Mehmed Emin Halife'ye bu sırada yeni bir cebehanenin ve iki zahire anbarının bina ve inşâsı için gerekli emir verildiğini görüyoruz. Aynı zamanda oraya İstanbul'dan gönderilen beş aded üstad neccardan başka inşaî işlerin kesreti hasebiyle Trabzon havalisinden dahi 1198 saferi ortalarına doğru elliye yakın duvarcı ve neccarın irsâli takarrür eylemişti [235].

Mehmed Tahir Ağa'dan sonra hassa başmimarlığına getirilen Hafız İbrahim Ağa ile halefleri olan Hacı Musa ve Hacı Ebubekir ağalar zamanında Soğucuk, Anapa ve Gelincik havalisinde yine mimarî faaliyetin devam ettiği muhakkaktır [236]. Bu cümleden olmak üzre bina eminliğine tâyin kılınan eski Edirne bostancıbaşısı Hacı Ahmed Ağa'ya hassa mimarlarından Abdullah Halife'nin terfik edildiği görülmektedir. Kendilerine verilen 25 cemaziyülevvel 1199 tarihli müşterek bir emirnâmede Soğucuk'a muvasaletlerini müteakib orada evvelce yapılan ve bundan sonra yapılacak olan binaların keşif ve muayeneleri ile defterinin gönderilmesi taleb edilmişti. Anapa kalesi tamiratına ise o sıralarda eski Haleb mütesellimi Hasan Ağa memur edilmiştir [237]. Müteakib yıllarda aynı kalelerde bina eminliğini üzerine alan kapıcıbaşı Abdullah Ağa'nın da bu yolda hizmetleri geçtiği görülür (1787).

234 *Aynı defter*, s, 468, 562, 564, 567 663,. Bu zat aynı zamanda hemen altmış saatlik bir mesafede bulunan Anapa burnunda Soğucuk kalesi cürmünde olmak üzre ihdası düşünülen yeni bir kalenin dahi aynı yıl re:ebi içerisinde keşif ve inşasına memur edilmişti. Kendisine verilen emirde bunun resim, heyet ve suretini tanzimden sonra dikkat ve itina ile hesab-ı terbiî üzre ölçülerini, mikdar ve masraflarını tahmin ve ebniye levazımından o havaliden tedariki mümkin olanları ile İstanbuldan celbi gerekli bulunanlarının cedvelini hazırlaması istenmişti (*aynı defter*, s. 574). Bunun gibi o civarda olan Gelincikburnu ile Coysun mevki'inde kuleler inşası da kararlaşmıştı (s. 578). Bu sırada bina emini hassa silâhşorlarından Süleyman Ağa mârifetiyle buraya su getirildiği görülür (s. 575).

235 *Aynı defter*, s. 566, 576.

236 Bu hususta bakınız. *Cevdet Tarihi*, III, s. 173, 180, 184 ve devamı.

237 *Keşif ve tâmirat defteri*, s. 580, 582.

05270- Edirne Vakası
Tahir Dergisi, cilt, 1986 İstanbul s. 47-64
Dergi / Kitap Kütüphanede Mevcuttur

Balatlı Georg'a göre

EDİRNE VAKASI

Hrand D. Andreasyan

Tercümesini sunduğumuz eserin müellifi Ermeni asıllı Georg Tıbir Der Hovannesyan (1737 - 1812), Balatlı olup, telif ve tercüme eserleriyle, zamanının ünlü ermeni mütefekkirlerinden idi. Şark dillerine vâkıf bulunan Hovannesyan'ın başlıca eserleri arasında, mufassal farsca ve arapca lûgatları ile sarf kitapları, *Osmanlı sadrâzamları*, *Osmanlı tarihi*, *Ermeni tarihi* zikre şâyandır. Adı geçen eserler b güne kadar yazma olarak kalmış, yalnız *Farsca lûgat*'ı, Darbhane-emîni Artin Bezciyan (Kazez Artin)'in himmetiyle 1826 senesinde İstanbul'da basılmıştır.

Orijinal yazma nüshası Venedik'de, Mekhitarist manastırı kütüphanesinde (nr. 1961) ve mikrofilmi İst. Üniv. Türkiyat Enstitüsü'nde bulunan, Edirne Vakası'na âid bu eser, müellifin el yazısı ile 67 sahifelik bir defterde olup, sonundaki kayıddan anlaşıldığına göre, 11 nisan 1783 tarihinde İstanbul'da yazılmıştır.

IV. Sultan Mehmed b. İbrahim'in saltanatı devrinde, 1682 senesinin ilk yıllarında, Nemçe denilen Cermen yâni almanlarla yapılan harbden dolayı, onlarla ittifak eden polonyalılar, hunlar [1] ve venedikliler de osmanlılarla bozuşarak, her biri yaptıkları hücumlarla kendi hududlarının yakınında bulunan bir çok yerleri ve şehirleri zabtettiler. Harb, 18 sene kadar devam etti ve her sene, sefere çıkan Osmanlı kuvvetleri mağlûp olarak geri döndüler.

1 Metnin sahife kenarındaki bir hâşiye ile, bu kelime moskoflar olarak tashih edilmiştir.